

Bryssel 2.12.2020
COM(2020) 713 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**Oikeuden varmistaminen EU:ssa – eurooppalainen oikeusalan koulutusstrategia
vuosiksi 2021–2024**

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**Oikeuden varmistaminen EU:ssa – eurooppalainen oikeusalan koulutusstrategia
vuosiksi 2021–2024**

1. JOHDANTO

Lissabonin sopimuksessa myönnettiin Euroopan unionille (EU) valtuudet tukea yksityis- ja rikosoikeudellista yhteistyötä ”tuomareiden ja oikeuslaitoksen henkilöstön koulutuksen”¹ avulla. Siitä lähtien EU:n oikeutta koskeva oikeusalan koulutus on parantanut **EU:n oikeuden moitteetonta ja yhdenmukaista soveltamista**, vahvistanut **keskinäistä luottamusta rajatylittäviin oikeudellisiin menettelyihin** ja auttanut siten kehittämään EU:n oikeusaluetta.

Komission vuonna 2011 antamalla tiedonannolla *Parannetaan luottamusta oikeuden saatavuuteen EU:ssa: eurooppalaisen oikeusalan koulutuksen uusi ulottuvuus*² saatiin aikaan **asteittainen muutos** sekä oikeusalan koulutuksen järjestämistä EU:ssa koskevassa lähestymistavassa että tällaisen koulutuksen laajuudessa. Valtaosa vuoden 2010 kyselyyn³ vastanneista EU:n tuomareista ja syyttäjistä ei ollut koskaan osallistunut EU:n tai toisen jäsenvaltion oikeutta koskevaan oikeusalan koulutukseen, mutta edellä mainitun tiedonannon jälkeen yli puolet (yli miljoona) EU:n oikeusalan ammattilaisista on osallistunut tällaiseen koulutukseen.

Vuosia 2011–2020 koskevan eurooppalaisen oikeusalan koulutusstrategian arviointi (julkaistu vuonna 2019)⁴ ja eurooppalaista oikeusalan koulutusta koskevat vuosikertomukset⁵ osoittavat, että useimmat strategian tavoitteet on yleisesti ottaen saavutettu. Pää tavoite, jonka mukaan puolet (eli 800 000) kaikista EU:n oikeusalan ammattilaisista osallistuu EU:n oikeutta koskevaan koulutukseen vuosina 2011–2020, saavutettiin vuonna 2017. Kyseisellä strategialla on onnistuttu lisäämään koulutuksen määrää, mutta se on edistänyt myös uusia toimintatyypppejä, kuten vaihto-ohjelmia. Se on auttanut parantamaan useille oikeusalan ammattilaisten ryhmille, etenkin tuomareille ja syyttäjiille, annettavaa EU:n oikeutta koskevaa koulutusta. Kyseinen strategia on myös parantanut Euroopan juridisen koulutusverkoston (EJTN) kaltaisten verkostojen valmiuksia sekä vahvistanut EU:n tason verkostoja ja koulutuksentarjoajia.

Näiden saavutusten pohjalta on nyt oleellista, että oikeusalan koulutus pysyy keskeisellä sijalla EU:n asialistalla ja että sitä **vahvistetaan edelleen**.

¹ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 artiklan 2 kohdan h alakohta ja 82 artiklan 1 kohdan c alakohta.

² COM(2011) 551 final.

³ *Judicial training in the EU Member States*, Euroopan parlamentin tutkimus (IPOL-JURI-ET(2011)453.198).

⁴ *Evaluation of the 2011-2020 European judicial training strategy*, komission yksiköiden valmisteluasiakirja (SWD(2019) 380).

⁵ Komission oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosaston kertomukset.

EU:ssa on parhaillaan meneillään joitakin uusia kehityssuuntauksia ja haasteita, joita on käsiteltävä oikeusalan koulutuksessa, kuten oikeusvaltioperiaatteen heikentyminen ja perusoikeuksien loukkaaminen joissakin jäsenvaltioissa, yhteiskuntiemme räjähdysmäinen digitalisaatio sekä Länsi-Balkanin kumppaneiden mahdollisuus EU-jäsenyyteen. Lisäksi koulutukseen osallistumisen taso vaihtelee edelleen huomattavasti jäsenvaltioiden ja oikeusalan ammattien välillä. Tämä voi heikentää EU:n oikeuden yhdenmukaista ja tehokasta soveltamista.

Tämä tiedonanto perustuu vuoden 2011 jälkeisiin kokemuksiin ja uusiin kehityssuuntauksiin. Tässä otetaan huomioon vuosien 2011–2020 strategiaa koskevan komission arvioinnin tulokset ja komission vuonna 2018 toteuttama laaja julkinen kuuleminen⁶. Tässä tiedonannossa esitetään kattava strategia EU:n oikeutta koskevan oikeusalan ammattilaisten koulutuksen parantamiseksi ulottamalla poliittiset toimet uusiin aiheisiin, ammatteihin ja maantieteellisiin alueisiin, käsittelemällä uusia haasteita sekä asettamalla uusia tavoitteita vuosiksi 2021–2024.

2. JOUSTAVA REAGOINTI EU:N OIKEUTTA KOSKEVIIN KOULUTUSTARPEISIIN

Oikeusalan ammattilaisten on pystyttävä sopeutumaan uusiin kehityssuuntauksiin myös EU:n oikeuden alalla. Esiin tuleviin EU:n oikeutta koskeviin koulutustarpeisiin on siksi tärkeää reagoida joustavasti.

Oikeusalan koulutus, jolla edistetään yhteistä oikeusvaltiokulttuuria

Oikeusvaltioperiaatteen noudattamisella on ratkaiseva merkitys EU:n oikeuden tehokkaan soveltamisen sekä jäsenvaltioiden ja niiden oikeusviranomaisten keskinäisen luottamuksen kannalta. Oikeusvaltion ytimen muodostaa tehokas oikeussuoja, joka edellyttää kansallisten oikeuslaitosten riippumattomuutta, laadukkuutta ja tehokkuutta. **Oikeusalan ammattilaisilla on keskeinen rooli oikeusvaltioperiaatteen ylläpitämisessä.** Heidän on oltava perillä alan EU:n säännöstöstä ja myös Euroopan unionin tuomioistuimen nopeasti kehittyvästä oikeuskäytännöstä, jotta he voivat soveltaa niitä työssään. Hyvin koulutetuilla ammattilaisilla ja heidän verkostoillaan on tärkeä rooli oikeusvaltiokulttuurin vahvistamisessa ja oikeusvaltioperiaatteen ylläpitämisessä⁷, joissa oikeuslaitoksen riippumattomuudella on keskeinen asema.

Perusoikeuksien voimassa pitäminen

Kansalliset tuomarit ja muut oikeusalan ammattilaiset ovat keskeisiä toimijoita varmistettaessa **EU:n perusoikeuskirjan** tehokas soveltaminen ja se, että perusoikeuskirjassa vahvistetut oikeudet toteutuvat ihmisten jokapäiväisessä elämässä.

⁶ https://ec.europa.eu/info/consultations/training-justice-professionals-eu-law-evaluation_fi

⁷ Komission tiedonannot *Oikeusvaltioperiaatteen lujittaminen unionissa: toimintasuunnitelma* (COM(2019) 343 final) ja *Oikeusvaltiokertomus 2020: oikeusvaltiotilanne Euroopan unionissa* (COM(2020) 580 final).

Heidän on saatava kohdennettua koulutusta perusoikeuskirjan soveltamisesta ja soveltamisalasta sekä erityisistä oikeuksista, kuten tietosuojasta⁸, mutta myös perusoikeuskirjan suhteesta kansalliseen lainsäädäntöön ja sen vuorovaikutuksesta Euroopan ihmisoikeussopimuksen kanssa. Perusoikeuskirjaa koskeva koulutus olisi myös tarvittaessa sisällytettävä EU:n oikeuden eri aloja koskeviin koulutusmoduuleihin.⁹

Oikeuslaitoksen digitalisaation laajentaminen

Oikeusalan koulutuksen on valmistettava oikeusalan ammattilaisia hyödyntämään **digitalisaatiota** ja käyttämään **tekoälyä**.¹⁰ Nämä kehityssuunnaukset vaikuttavat yhä enemmän elämämme kaikkiin osa-alueisiin. Covid-19-pandemia on osoittanut, että oikeuslaitosten on pikaisesti mukautettava toimintaansa digitalisaation avulla. Oikeusalan ammattilaisten on tiedettävä, miten **digitaaliset välineet ja digitaalteknologiat** vaikuttavat käsiteltäviin asioihin, ja oltava valmiita käyttämään niitä asianmukaisesti päivittäisessä työssään ja myös rajatylittävissä oikeudenkäynneissä.¹¹ Heidän on varmistettava yksityishenkilöiden oikeuksien ja henkilötietojen riittävä suoja digitaalisessa ympäristössä etenkin siten, että asianosaiset voivat tutustua tiedostoihin ja osallistua tuomioistuimen istuntoihin.

EU:n oikeuden kehityksen tasalla pysyminen

Eurooppalaisen oikeusalan koulutuksen ansiosta oikeusalan ammattilaisten olisi voitava **ymmärtää EU:n oikeuden merkitys** päivittäisessä työssään, **panna se kaikilta osin täytäntöön** sekä varmistaa EU:n lainsäädännöstä johtuvien **oikeuksien ja velvollisuuksien noudattaminen** kansallisissa oikeudellisissa menettelyissä. Heidän on tärkeää myös pysyä ajan tasalla EU:n oikeuden kehityksessä. Kaikki uusi lainsäädäntö ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö edellyttävät koulutusta, jotta niillä on tarkoitetut oikeusvaikutukset ja jotta oikeusalan ammattilaisilla on tarvittavat tiedot ja taidot.

Tämä pätee etenkin **rajatylittävää oikeudellista yhteistyötä** koskeviin EU:n keskeisiin välineisiin. Myös **Euroopan syyttäjänviraston (EPPO)** perustaminen vaikuttaa merkittävästi syyttäjien, tuomareiden ja puolustusasianajajien koulutukseen. Strategialla olisi etenkin lisättävä näiden ammattien edustajien koulutusta, jossa käsitellään EPPOn oikeusperustaa, kansallisiin oikeusjärjestelmiin ja -rakenteisiin tehtyjä muutoksia, EPPOn suhteita muhin EU:n taloudellisten etujen suojaamisen alalla toimiviin EU:n elimiin ja virastoihin, kuten EUROJUSTiin, EUROPOLiin ja OLAFiin, sekä EPPOn rajatylittävässä oikeudellisessa yhteistyössä käyttämien EU:n oikeudellisten välineiden soveltamista.

⁸ Ks. yleinen tietosuoja-asetus, lainvalvonta-alan tietosuojadirektiivi ja unionin tuomioistuimen viimeaikainen oikeuskäytäntö, esim. yhdistetyissä asioissa C-293/12 ja C-594/12, Digital Rights, 8.4.2014 annettu tuomio, sekä asiassa C-203/15, *Tele2 Sverige*, 21.12.2016 annettu tuomio.

⁹ Komission tiedonanto Strategia perusoikeuskirjan soveltamisen vahvistamiseksi Euroopan unionissa (*Strategy to reinforce the application of the Charter of Fundamental Rights in the EU*) (COM(2020) 711 final).

¹⁰ Oikeudenkäytön digitalisaatiota EU:ssa koskevan komission tiedonannon (*Digitalisation of justice in the EU*) (COM(2020) 710 final) mukaisesti.

¹¹ Neuvoston päätelmät ”*Oikeussuojan saatavuus – digitalisoinnin mahdollisuuksien hyödyntäminen*” (2020/C 342 I/01).

Turvallisuuden alalla keskeisiä koulutusaiheita ovat edelleen terrorismin, järjestäytyneen rikollisuuden (myös ihmis- ja asekaupan sekä laittomien huumausaineiden kaupan) torjunta, väkivaltaisiin ääriliikkeisiin johtavan radikalisoitumisen ehkäisy ja torjunta sekä rahanpesun torjunta.

Uhreihin yhteydessä olevien oikeusalan ammattilaisten on saatava koulutusta, jotta he voivat aiempaa paremmin tukea uhreja ja viestiä heidän kanssaan ottaen huomioon etenkin kaikkein heikoimmassa asemassa olevien tarpeet.¹² Heidän on osattava tunnistaa **perusteeton oikeudenkäynti** ja käyttää sen torjumiseen saatavilla olevia välineitä.

Lasten oikeudet¹³, **vammaisten** oikeudet ja oikeusjärjestelmien mukauttaminen näiden kohderyhmien tarpeisiin, sukupuoleen perustuvan väkivallan uhrien kohtaamat erityishaasteet¹⁴ sekä myös yhdenvertaisuus ja **syrijimättömyys** edellyttävät erityiskoulutusta, ja niitä on käsiteltävä myös muilla kursseilla.

Kuluttajan oikeuksien turvaaminen jatkokoulutuksella¹⁵, jossa käsitellään sekä aineellista oikeutta että prosessioikeutta, on keskeinen tavoite¹⁶, minkä covid-19-pandemian aikana havaittujen laittomien käytäntöjen lisääntyminen vahvistaa¹⁷. EU:n **kansalaisuuteen liittyvien oikeuksien** tehokas käyttö on taattava, myös vapaan liikkuvuuden alalla.

Koulutus on tarpeen useille ammattilaisille, jotka panevat täytäntöön **sisämarkkinasääntöjä**¹⁸, myös liiketoiminnan kannalta erityisen merkityksellisiä sääntöjä, kuten EU:n sisäisten sijoitusten suojaamista¹⁹ koskevia sääntöjä, osittain sijoittajien luottamuksen varmistamiseksi. Tarvittaessa on tarjottava myös koulutusta, jossa käsitellään **EU:n yhtiöoikeutta**, erityisesti digitaalisia välineitä ja prosesseja, rajatylittäviä yhtiömuodon muutoksia ja yritysten sulautumisia ja jakautumisia, sekä EU:n kilpailuoikeutta.

Myös EU:n **ympäristölainsäädännön** soveltaminen edellyttää erityistietoa ja lisäkoulutusta.

Oikeusalan ammattilaisten valmistaminen käsittelemään uusia haasteita

Uudet terrorismin muodot, väkivaltaiset ääriliikkeet, kyberrikollisuus ja covid-19-pandemia ovat vaikuttaneet paitsi yksityishenkilöiden elämään ja yrityksiin myös kansallisiin oikeuslaitoksiin, joiden on sopeuduttava näihin vaikutuksiin. Etenkin covid-19-pandemia on muuttanut rikollisten toimintatapoja, minkä vuoksi kyberrikollisuus, verkkorikollisuus ja

¹² Komission tiedonanto *Uhrien oikeuksia koskeva EU:n strategia (2020–2025)* (COM(2020) 258 final).

¹³ Tuleva *lasten oikeuksia koskeva EU:n strategia* (joka on tarkoitus hyväksyä vuonna 2021).

¹⁴ Ks. Kansainvälinen lakimieskomission opas *Women's access to justice for gender-based violence: <http://www.icj.org/wp-content/uploads/2016/03/Universal-Womens-access-to-justice-Publications-Practitioners-Guide-Series-2016-ENG.pdf>*

¹⁵ Elinikäinen ammattikoulutus.

¹⁶ Tähän sisältyy koulutus, joka koskee esimerkiksi kuluttajansuojaa koskevasta yhteistyöstä annettuun asetukseen (asetus (EU) 2017/2394) perustuvia ainutlaatuisia täytäntöönpanossa tehtävän yhteistyön mekanismeja.

¹⁷ Esim. sopimattomia kaupallisia menettelyjä käyttävät epärehelliset elinkeinonharjoittajat ja lentojen massiiviset peruutukset kunnioittamatta kuluttajien korvauksensaantioikeuksia.

¹⁸ Komission tiedonanto *Sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon ja sen valvonnan parantamista koskeva pitkän aikavälin toimintasuunnitelma* (COM(2020) 94 final).

¹⁹ Komission tiedonanto *EU:n sisäisten sijoitusten suojaaminen* (COM(2018) 547 final).

terveyteen liittyvä rikollisuus ovat lisääntyneet huomattavasti.²⁰ Oikeusalan ammattilaisten on reagoitava näihin muutoksiin.²¹ Lisäksi uudet työskentelymuodot aiheuttavat haasteita työ- ja sosiaali oikeudessa. **Uutta koulutustarjontaa** olisi järjestettävä ja asetettava saataville pikaisesti, kuten kyberrikollisuuden ja turvapaikkojen yhteydessä on viime aikoina tehty.

²⁰ Esim. terveysalan kyberhyökkäykset, väärennettyjen lääkkeiden kauppa, suojarusteisiin tai covid-19-testeihin liittyvät petokset sekä saniteettijäteveden laitton hävittäminen.

²¹ <https://www.cepol.europa.eu/media/news/cepol-issues-fast-track-needs-analysis-impact-covid-19-law-enforcement-training>

Koulutuksentarjoajien on

- tarjottava EU:n perussopimukseen ja perusoikeuskirjaan sisältyvään **oikeusvaltioperiaatetta** ja **perusoikeuksia** koskevaan EU:n säännöstöön liittyvää koulutusta järjestelmällisesti tuomareiden ja muiden oikeusalan ammattilaisten jatkokoulutustarjonnassa
- **sisällytettävä EU:n oikeus**, myös perusoikeuskirjan määräykset, kansalliseen oikeusalan koulutukseen sekä järjestettävä tarvittaessa EU:n oikeutta koskevaa erityiskoulutusta
- annettava koulutusta, jolla parannetaan **digitalisaatiota** ja **tekoälyä** koskevaa tietämystä ja pätevyyttä sekä tehostetaan digitalisoitujen oikeudellisten menettelyjen ja rekisterien käyttöä
- varmistettava tehokas koulutus, joka koskee **uutta EU:n lainsäädäntöä** ja **oikeuskäytännön kehittämistä**, myös rajatylittävän oikeudellisen yhteistyön välineitä ja EPPOa
- kohdennettava koulutusta yksilöiden oikeuksien suojaamiseen digitaalisessa ympäristössä (esim. tietosuojan, yksityisyyteen, syrjimättömyyteen, sukupuoleen perustuvalla verkkoväkivallalta suojaamiseen, sopimusoikeuteen ja kuluttajan oikeuksiin) sekä **erityisryhmien** (esim. lasten ja vammaisten sekä sukupuoleen perustuvan väkivallan, rasismien ja syrjinnän uhrien) oikeuksiin
- **seurattava** koulutustarpeita ja **mukautettava** opetusohjelmia uusiin haasteisiin.

Komissio

- **tukee** oikeusalan ammattilaisille tarjottavaa **EU:n oikeutta koskevaa koulutusta**, joka vastaa heidän tarpeitaan
- jatkaa **Euroopan neuvoston** kanssa tehtävää yhteistyötä koulutuksessa, jossa käsitellään myös EU:n perusoikeuskirjaa.

3. OIKEUSALAN AMMATTILAISTEN KOULUTUKSEEN SISÄLTYVÄ VÄLTTÄMÄTÖN MUU KOULUTUS EU:N OIKEUDEN LISÄKSI

Eurooppalaiseen oikeusalan koulutukseen olisi sisällyttävä muutakin kuin oikeustieteellistä koulutusta, ja siinä olisi tuettava ammatillisen **osaamisen** kehittämistä. Oikeus ja oikeudelliset periaatteet eivät toimi tyhjiössä, joten oikeusalan ammattilaisten on hankittava pätevyyttä monella eri tieteenalalla.

”**Tuomaritaitoa**”²² koskeva koulutus kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Se on keskeinen tekijä oikeuslaitosten tehokkuudessa, oikeuslaitosten ja kansalaisten välisessä luottamuksessa sekä oikeusalan ammattilaisten luottamuksessa rajatylittävään yhteistyöhön. **Tuomareiden** tärkeimpiä koulutusaiheita ovat tuomarin eettiset periaatteet, selviytymiskyky, tiedostamattomat ennakkoluulot, asian hallinta ja menettely oikeussalissa sekä johtajuus.

²² Tuomareiden tietyt taidot ja asenteet.

Jotta **kaikki oikeusalan ammattilaiset** saavat tarvitsemansa tietotaidon, asenteet ja asiantuntemuksen, he tarvitsevat myös **muiden alojen kuin oikeustieteen tietoja ja taitoja** koskevaa koulutusta. Tällaisia aloja ovat esimerkiksi käyttäytymistieteet, psykologia, antropologia, taloustiede ja kognitiivinen kielitiede.

Oikeusalan kielitaidon kehittäminen on oleellista, jotta oikeusalan ammattilaiset voivat käydä keskenään sujuvaa vuoropuhelua, joka puolestaan edistää keskinäistä luottamusta rajatylittäviin oikeudellisiin menettelyihin. Vieraiden kielten hallitseminen auttaa oikeusalan ammattilaisia ymmärtämään ulkomaisia oikeusjärjestelmiä ja käsitteitä sekä lisää osallistumista rajatylittävään koulutukseen.

Komissio tukee edistynyttä ja teknistä oikeusalan kielen opetusta kansallisen tarjonnan täydentämiseksi sekä edistää useiden kielten ja oikeudellisten näkökohtien yhdistämistä tällaisessa koulutuksessa, mikä on osoittautunut tehokkaaksi.

Koulutuksentarjoajien on

- sisällytettävä ”**tuomaritaito**” sekä **muiden alojen kuin oikeustieteen tiedot ja taidot** kansallisiin jatkokoulutusohjelmiin
- tarjottava **vieraiden kielten oikeudellista kielenkäyttöä** koskevia kursseja etenkin rajatylittäviä asioita käsitteleville oikeusalan ammattilaisille.

Komissio

- tarjoaa taloudellista tukea **muuta kuin oikeudellisia asioita koskevaan rajatylittävään koulutukseen**, kun se liittyy oikeusalan koulutukseen.

4. OIKEUSALAN AMMATTILAISTEN KOULUTUKSEN LISÄÄMINEN, LAAJENTAMINEN JA TARKEMPI KOHDENTAMINEN

Vuoden 2011 tiedonannon keskeisenä päämääränä oli yleinen tavoite lisätä koulutettujen oikeusalan ammattilaisten määrää tarvittavan sysäyksen antamiseksi. Tämä oli itsessään menestyksekkäs muutoksen vauhdittaja. Koulutusstrategian arvioinnissa tuli kuitenkin esiin joitakin seikkoja, kuten tulosten vaihtelu eri ammattien ja maiden välillä. Tämä edellyttää lähestymistapaa, jossa asetetaan **uusia, kunnianhimoisia (vaikkakin eriytettyjä) tavoitteita**, joissa **otetaan** aiempaa paremmin **huomioon** koulutustarpeet ja ammattien osallistumisaste EU:n oikeutta koskevaan koulutukseen.

Osallistuminen EU:n oikeutta koskevaan jatkokoulutukseen EU:ssa (%)

Ammatit	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tuomarit ja syyttäjät	24,62 %	23,04 %	24,00 %	29,11 %	28,10 %	38,03 %	48,22 %	54,66 %	55,70 %
Tuomio-istuinten ja syyttäjänvirastojen	1,75 %	0,90 %	1,52 %	1,32 %	2,06 %	2,39 %	3,23 %	4,14 %	6,40 %

henkilöstö									
Asianajajat	1,79 %	1,73 %	5,04 %	5,28 %	3,54 %	4,11 %	4,88 %	4,82 %	3,36 %
Notaarit	11,36 %	5,75 %	10,37 %	15,31 %	18,07 %	13,89 %	27,03 %	22,35 %	26,03 %
Ulosottomiehet	3,57 %	4,02 %	3,12 %	8,29 %	5,67 %	7,57 %	9,55 %	12,77 %	16,19 %

Lähde: Euroopan komissio (EU28, paitsi vuoden 2019 osalta EU27, koska Yhdistyneestä kuningaskunnasta ei saatu tietoja; eurooppalaista oikeusalan koulutusta koskeviin vuosikertomuksiin²³ sisältyvät tiedot).

Yleisesti ottaen **aiempaa useampien oikeusalan ammattilaisten** olisi osallistuttava EU:n oikeutta koskevaan koulutukseen. Koulutuksentarjoajien olisi **parannettava** sekä kansallista että rajatylittävää **EU:n oikeutta koskevaa koulutustarjontaa** riippumatta siitä, onko se EU:n (yhteis)rahoittamaa. Tämä pätee kaikkiin EU:n oikeutta soveltaviin oikeusalan ammattilaisiin, joita ovat lähinnä tuomarit, syyttäjät ja tuomioistuinten henkilöstö, mutta myös esimerkiksi asianajajiin, notaareihin, ulosottomiehiin, sovittelijoihin, oikeustulkkeihin ja -kääntäjiin, tuomioistuimia avustaviin asiantuntijoihin sekä tietyissä tilanteissa vankiloiden henkilöstöön ja ehdonalaisen vapauden valvojiin.

Räätälöidyt tavoitteet

Tuomarit ja syyttäjät ovat tärkeimmät toimijat pyrittäessä takaamaan EU:n oikeuden asianmukainen soveltaminen kansallisella tasolla.²⁴ Heidän olisi pysyttävä EU:n oikeutta koskevan koulutuksen **ensisijaisena kohderyhmänä**. Tuomarit soveltavat EU:n oikeutta viran puolesta, panevat ensisijaisuuden ja välittömän oikeusvaikutuksen periaatteet täytäntöön sekä esittävät ennakkoratkaisukysymyksiä Euroopan unionin tuomioistuimelle. Syyttäjien on tunnettava EU:n oikeusalan säännösten merkitykselliset osat ja sovellettava niitä. Näihin kuuluvat muun muassa epäiltyjen ja syytettyjen menettelylliset oikeudet rikosoikeudellisissa menettelyissä, EU:n taloudellisten etujen suojaaminen sekä EPPOn perustamisen jälkeen sovellettavat uudet toimintasäännöt.

Tuomioistuinten ja syyttäjänvirastojen henkilöstöllä on oleellinen merkitys oikeuslaitosten sujuvan toiminnan kannalta. Jotkut heistä osallistuvat tuomioistuinten päätösten, eurooppalaisten maksamismääräysten ja eurooppalaisten pidätysmääräysten laadintaan ja täytäntöönpanoon, rajatylittävään asiakirjojen tiedoksiantoon sekä muihin rajatylittäviin menettelyihin. Tämä edellyttää laajaa EU:n oikeutta koskevaa koulutusta, joka olisi räätälöitävä tarkasti määritettyjen tarpeiden mukaiseksi. Komissio edistää kaikkien kansallista ja EU-tason koulutusta tuomioistuinten henkilöstölle tarjoavien tahojen verkostoitumista, jotta ne voivat jakaa parhaita käytäntöjä ja vahvistaa kansallista koulutustarjontaa.

²³ Ks. alaviite 5 ja vuoden 2020 kertomus: https://ec.europa.eu/info/law/cross-border-cases/training-legal-practitioners-and-training-practices_fi

²⁴ Tämä koskee kaikkia tuomioistuimia, myös hallintotuomioistuimia.

Asianajajilla on keskeinen merkitys EU:n oikeuden käytännön täytäntöönpanossa monissa oikeudellisissa menettelyissä, olipa kyse kansallisista tai rajatylittävistä menettelyistä, siviiliprosesseista tai perheoikeudellisista, hallinnollisista tai rikosoikeudellisista menettelyistä. Heidän tehtävänä on myös ottaa esiin EU:n oikeuteen liittyviä asioita erityisissä oikeudellisissa tilanteissa. Heidän on pysyttävä EU:n säännösten kehityksen tasalla. Tästä syystä on tärkeää keskittyä yksityisten asianajajien kouluttamiseen ja heidän koulutuksentarjoajiinsa.

Notaarit auttavat varmistamaan EU:n oikeuden oikeusvaikutukset yksityishenkilöille ja yrityksille merkityksellisillä aloilla, kuten perintöasioissa, sovittelussa, maksukyvyttömyysmenettelyissä ja rahanpesun torjunnassa. Tämä olisi otettava aiempaa paremmin huomioon koulutuksen sisällössä kannustettaessa samalla vuorovaikutteisten menetelmien ja myös verkko-opetuksen käyttöön.

Ulosottomiehet osallistuvat tuomioistuinten päätösten rajatylittävään täytäntöönpanoon esimerkiksi eurooppalaisissa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavissa menettelyissä ja rajatylittävässä varojen perinnässä. Ulosottomiesten ammatillinen asema ja tausta vaihtelevat, mutta he kuuluvat tuomioistuimen henkilöstöön noin kolmasosassa jäsenvaltioista. He tarvitsevat enemmän EU:n oikeutta koskevaa koulutusta sen varmistamiseksi, että he soveltavat sitä asianmukaisesti päivittäisessä työssään.

Muiden ammattien edustajille tarjottavan EU:n oikeutta koskevan koulutuksen parantaminen

Tämän strategian ja lainvalvontaviranomaisten eurooppalaisen koulutuskehityksen²⁵ yhtymäkohdassa on ollut hyödyllistä kehittää ja edistää syyttäjien, tuomareiden ja tutkijoiden yhteisiä koulutusmateriaaleja ja koulutustilaisuuksia. Tässä yhteydessä EJTN:n ja Euroopan unionin lainvalvontakoulutusviraston (CEPOL) tuloksellinen yhteistyö on tervetullutta, ja sitä voitaisiin kehittää edelleen.

Vankiloiden henkilöstö ja ehdonalaisten vapauden valvojat ovat uusi kohderyhmä, koska heidän koulutuksellaan on ratkaiseva merkitys pidettäessä perusoikeuksia voimassa vankilassaoloaikana (etenkin eurooppalaisten pidätysmääräysten yhteydessä²⁶), vahvistettaessa heidän avainasemaansa vankiloissa tapahtuvan radikalisoitumisen ehkäisemisessä ja varmistettaessa kuntoutusohjelmien onnistuminen. Heidän on tunnettava myös EU:n toimintalinjat, jotka koskevat etenkin vankien siirtoja, ehdonalaista vankeutta, vaihtoehtoisia seuraamuksia, valvontaa, huumelainsäädäntöä ja muita vankiloihin liittyviä asioita.²⁷

²⁵ Ks. komission tiedonanto (COM(2013) 172).

²⁶ Ks. unionin tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa C-404/15 ja C- 659/15 PPU, Aranyosi (C-404/15) ja Căldăraru (C-659/15 PPU), 5.4.2016 antama tuomio, ja unionin tuomioistuimen asiassa C-220/18 PPU, ML, 25.7.2018 antama tuomio, ja asiassa C-128/18, Dorobantu, 15.10.2019 annettu tuomio.

²⁷ EU:n huumeidenvastainen ohjelma ja toimintasuunnitelma 2021–2025 (COM(2020) 606).

Muut oikeusalan ammattilaiset, kuten sovittelijat²⁸, tuomioistuimia avustavat asiantuntijat²⁹, maksukyvyttömyysmenettelyn selvittäjät³⁰ sekä oikeustulkit ja -kääntäjät³¹, tarvitsevat yhä enemmän EU:n oikeuden soveltamista koskevaa tietämystä ja pätevyyttä. Heidän oikeudellisiin prosesseihin osallistumisensa laatua olisi parannettava tarkoituksenmukaisella EU:n oikeutta koskevalla koulutuksella.

Toiminta – kaikki sidosryhmät:

EU:n oikeutta koskevaa jatkokoulutusta olisi vuoteen 2024 mennessä annettava vuosittain

- 65 prosentille tuomareista ja syyttäjistä
- 15 prosentille tuomioistuinten ja syyttäjänvirastojen henkilöstöstä, joka tarvitsee EU:n oikeuden tuntemusta
- 15 prosentille asianajajista³²
- 30 prosentille notaareista
- 20 prosentille ulosottomiehistä.

Verkostojen toiminta:

- **EJTN:n** on perustettava kaikkien koulutusta tuomioistuinten henkilöstölle tarjoavien tahojen verkosto, jossa voidaan vaihtaa asiantuntemusta ja parhaita käytäntöjä.³³
- **EPTA-verkoston (European Network of Penitentiary Training Academies)** on laajennuttava kaikkiin jäsenvaltioihin³⁴, selvitettävä EU:n oikeuteen liittyviä koulutustarpeita ja reagoitava niihin asianmukaisesti.
- **Eurooppalaisen yhdyskuntaseuraamusjärjestön (CEP)** on jatkettava työtään koulutuksen parissa.

²⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/52/EY, annettu 21 päivänä toukokuuta 2008, tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla (EUVL L 136, 24.5.2008, s. 3).

²⁹ Neuvoston päätelmät ja toimintasuunnitelma *jatkotoimista Euroopan rikosteknisen tutkimuksen alueen luomiseksi* (10128/16).

³⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/848, annettu 20 päivänä toukokuuta 2015, maksukyvyttömyysmenettelyistä (EUVL L 141, 5.6.2015, s. 19) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1023, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, ennaltaehkäiseviä uudelleenjärjestelyjä koskevista puitteista, veloista vapauttamisesta ja elinkeinotoiminnan harjoittamiskiellosta sekä toimenpiteistä uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevien menettelyjen tehostamiseksi ja direktiivin (EU) 2017/1132 muuttamisesta (direktiivi uudelleenjärjestelystä ja maksukyvyttömyydestä) (EUVL L 172, 26.6.2019, s. 18).

³¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/64/EU, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, oikeudesta tulkkaukseen ja käännöksiin rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 280, 26.10.2010, s. 1).

³² Tiedonkeruussa esiintyvät vaikeudet otetaan huomioon asianajajien koulutuksen seurannassa.

³³ Komissio suhtautuu myönteisesti EJTN:n päätökseen ulottaa kohderyhmänsä koskemaan tuomioistuinten ja syyttäjänvirastojen henkilöstöä.

³⁴ Verkostoon tällä hetkellä kuuluvat EU:n jäsenvaltiot: Itävalta, Belgia, Bulgaria, Tšekki, Saksa, Viro, Espanja, Suomi, Ranska, Kroatia, Irlanti, Italia, Luxemburg, Latvia, Alankomaat, Puola, Portugali, Romania, Slovenia ja Ruotsi.

5. LAADUKKAAN JA TEHOKKAAN KOULUTUKSEN EDISTÄMINEN

Oikeusalan koulutuksen tarjoaminen ei ole itsessään päämäärä. On myös erittäin tärkeää, että koulutus on riittävän **laadukasta**, jotta sen tavoitteet voidaan saavuttaa. Suunnittelua, toteutusta ja arviointia koskevalla hyvillä menetelmillä on oleellinen merkitys. Jotta koulutuksentarjoajat voivat vastata joustavasti oikeusalan ammattilaisten päivittäisiin haasteisiin, niiden on jatkuvasti seurattava **koulutustarpeita** sekä kansallisten että eurooppalaisten sidosryhmien näkökulmasta.

Oikeusalan ammattilaisille on tarjottava **erilaisia**, esimerkiksi pohdiskelevia, käsitteellisiä, kokeellisia ja konkreettisia, **oppimismuotoja**. Koulutuksessa olisi yhdistettävä **lähiopetus**, **verkko-oppimisvälineet** ja **työpaikkakoulutus**. Lähiopetuksella (myös rajatylittävällä lähiopetuksella) on oleellinen merkitys taitojen ja asenteiden kehittymisen kannalta, ja se vahvistaa keskinäistä luottamusta mahdollistamalla vapaan keskustelun luottamukseen ja kunnioitukseen perustuvassa ilmapiirissä. Sitä olisi jatkettava heti, kun terveystilanne sallii. EU:n tason koulutuksella on myös autettava kokeilemaan uusia lähestymistapoja, kuten **hybridimuotoja** (joissa yhdistetään lähi- ja verkko-opetus) ja **ammattien välistä** lähiopetusta, joissa käsitellään merkityksellisiä erityisaiheita.

On käytettävä **erilaisia, helposti saatavilla olevia** koulutusvälineitä ja -muotoja, jotta voidaan ottaa huomioon koulutettavien osallistumismahdollisuudet ja erilaisuus. Koulutuksessa olisi hyödynnettävä aiempaa enemmän **uusia teknologioita**³⁵, jotta voidaan saavuttaa suurempi kohderyhmä ja parantaa koulutuksen laatua. Tätä tarvetta lisää meneillään oleva pandemia ja siirtyminen lähiopetuksesta verkko-opetukseen.

Kaikilla oikeusalan ammattilaisilla on oltava käytännössä mahdollisuus osallistua EU:n oikeutta koskevaan laadukkaaseen **verkko-oppimiseen** ja käyttää alan **sähköisiä resursseja**. Niiden olisi täydennettävä ja moninkertaistettava lähiopetuksen etuja ajantasaisilla materiaaleilla ja itsenäisillä oppimisvälineillä, jotta sähköistä oikeutta voidaan käyttää mahdollisimman hyvin.

Kansallisilla toimilla ei voi olla samanlaista vaikutusta kuin **rajatylittävillä toimilla**. Tuomareiden, syyttäjien ja tuomioistuinten presidenttien yleinen ja erityinen rajatylittävä vaihto pysyy ensisijaisena tavoitteena. Se vahvistaa yhteistä eurooppalaista oikeuskulttuuria, lisää luottamusta ja edistää EU:n oikeuden yhdenmukaista soveltamista. Tällaisten vaihtojen olisi tuotava konkreettista lisäarvoa osallistujille ja moninkertaisia vaikutuksia ammattiympäristöön.

³⁵ Esim. virtuaalinen lähiopetus: vuorovaikutteinen virtuaalinen luokkahuone, virtuaalitodellisuus: virtuaalinen koulutusympäristö, jossa käytetään digitaalisia välineitä, laajennettu todellisuus: tietokoneella luoduilla havainnollisilla tiedoilla laajennettu reaaliympäristö, sekoitettu todellisuus: todellisuuteen lisätyt virtuaaliset osatekijät.

Kaiken koulutuksen olisi osoitettava, että sillä on saavutettu asetetut tavoitteet. **Arvioinnissa** olisi tarkasteltava tietojen ja taitojen hankkimista, asennemuutoksia ja ammatilliseen suoritukseen kohdistuvia vaikutuksia sekä harjoittelijoiden tyytyväisyyttä.³⁶

Koulutusentarjoajien on

- noudatettava aiempaa tarkemmin **suosituksia**, jotka annetaan *Advice for training providers* -asiakirjassa³⁷ ja EJTN:n käsikirjassa *eurooppalaisen oikeusalan koulutuksen menetelmistä*³⁸
- järjestettävä vuosittain **rajatylittävää koulutusta** vähintään viidelle prosentille kaikista tuomareista ja syyttäjistä sekä kannustettava uusia henkilöitä osallistumaan siihen
- tarjottava vuorovaikutteista, käytännöllistä ja helposti kaikkien saatavilla olevaa **verkko-opetusta**, joka on räätälöity tarkasti koulutustavoitteiden mukaiseksi
- tutkittava lisää **nykytekniikoiden**, kuten virtuaalisen lähiopetuksen ja laajennettuun todellisuuteen liittyvien ratkaisujen, tarjoamia mahdollisuuksia
- hyödynnettävä aiempaa paremmin **yhtä aihetta käsittelevää** (lyhyttä, ajantasaista ja tarkasti kohdennettua) **verkkokoulutusta**, jotta voidaan vastata oikeusalan ammattilaisten välittömiin tarpeisiin kussakin tapauksessa
- varmistettava, että **kouluttajia koulutetaan** hyödyntämään verkko-oppimismenetelmiä täysimääräisesti
- **arvioitava** jokaista koulutusta osallistujien tyytyväisyyden ja pätevyyden lisääntymisen sekä tarvittaessa heidän suoritukseensa kohdistuvan vaikutuksen perusteella.

Komissio

- käyttää tarvittaessa **yhteistä arviointilomaketta** EU:n tukemassa toiminnassa
- sisällyttää Euroopan oikeusportaaliin³⁹ ”**Euroopan koulutusfoorumin**”: oikeusalan ammattilaisten koulutusta koskevan tietokeskuksen ja keskitetyn yhteispisteen, josta voi etsiä EU:n oikeutta koskevaa itseopiskelumateriaalia.

6. NUORILLE AMMATILAISILLE TARJOTTAVAN OIKEUSALAN KOULUTUKSEN LISÄÄMINEN

Uusien oikeusalan ammattilaisten olisi saatava **perustiedot EU:n oikeusjärjestelmästä ja -kulttuurista** peruskoulutuksensa⁴⁰ aikana. Tämän pitäisi auttaa heitä ymmärtämään käytännössä EU:n oikeuden asema kansallisissa oikeusjärjestelmissä, oikeusvaltioperiaatetta koskeva säännöstö ja oma roolinsa eurooppalaisina oikeusalan ammattilaisina. Peruskoulutukseen (jos sellaista on) olisi siksi sisällyttävä riittävästi EU:n oikeutta,

³⁶ Ks. EJTN:n *Guidelines for the evaluation of judicial training practices*: <https://bit.ly/2UDmqtX>

³⁷ <https://e-justice.europa.eu/fileDownload.do?id=9f252d82-8ef4-4f6e-b562-372f9fa50096>

³⁸ <http://www.ejtn.eu/Methodologies--Resources/Training-Methods>

³⁹ https://e-justice.europa.eu/content_european_training_platform-37158-fi.do

⁴⁰ Tulevien tai vasta nimitettyjen toimijoiden koulutus.

perusoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta, tuomaritaitoa ja kielitaitoa koskevaa laadukasta koulutusta. EU:n oikeuden osatekijöitä⁴¹ koskevan koulutuksen olisi oltava vakiokäytäntö.

Koulutuksentarjoajien on

- varmistettava, että kaikkiin **perusopetusohjelmiin** sisältyy EU:n oikeutta koskevia moduuleja osana kansallista oikeutta koskevaa koulutusta ja tarvittaessa itsenäisinä kokonaisuuksina
- sisällytettävä **oikeusvaltioperiaatetta koskeva EU:n ja EU:n perusoikeuskirjaa käsittelevä EU:n säännöstö** sekä ”**tuomaritaito**” oikeusalan uusien toimijoiden peruskoulutustarjonnan vakio-osatekijöihin
- edellytettävä, että kaikki tulevat tai vasta nimitetyt tuomarit ja syyttäjät osallistuvat **rajatylittävään vaihtoon** peruskoulutuksensa aikana
- tehtävä EJTN:n AIAKOS-ohjelmassa järjestettävästä **tulevien ja vasta nimitettyjen tuomareiden ja syyttäjien vaihdosta**⁴² peruskoulutustarjonnan vakio-osatekijä; oikeusalan koulutuksesta vastaavien kansallisten elinten olisi avustettava vaihtojen järjestämisessä
- tehtävä **oikeusalan kielikursseista** peruskoulutustarjontansa vakio-osatekijä.

7. JAETUN VASTUUN VAHVISTAMINEN

Oikeusalan koulutusta koskeva vastuu jaetaan jäsenvaltioiden, koulutuksentarjoajien, kansallisten ja eurooppalaisten oikeusalan ammattijärjestöjen sekä EU:n välillä. **Kaikkien asianosaisten on lisättävä sitoutumistaan.**

Kansallisten sidosryhmien ensisijainen vastuu

Kansalliset koulutuksentarjoajat, oikeusministeriöt, tuomari- ja syyttäjäneuvostot sekä säännellyistä ammateista vastaavat viranomaiset ovat keskeisiä toimijoita varmistettaessa, että koulutustarjonta vastaa **alan toimijoiden tarpeita**. Saataville on asetettava asianmukaiset **resurssit** talousarvion, koulutuksen järjestävän henkilöstön ja oikeusalan ammattilaisten osallistumisajan osalta. Asettamalla pakollisia koulutuskiihtiöitä voidaan varmistaa, että koulutusta pidetään osana säännöllisiä työjärjestelyjä. Kansallisen ja EU-tason koulutuksen tarjoamista koskevaa **tietoa** on levitettävä ennakoivasti, ja osallistumista on tuettava.

Oikeusalan ammattien johtajien ja virkaiältään vanhimpien jäsenten olisi osallistuttava todellisen koulutuskulttuurin luomiseen. Tarvitaan asennemuutosta, jotta oikeudellisista ja ammatillisista elimistä tulee **oppimisorganisaatioita**, joissa koulutusta pidetään investointina eikä poikkeamisena päivittäisestä työskentelystä.

⁴¹ Esim. EU:n oikeuden yleiset periaatteet ja oikeussuojakeinot, Euroopan unionin tuomioistuimen rooli, miten oikeudellinen yhteistyö toimii ja mistä löytyy tarvittavia tietoja ja lomakkeita.

⁴² AIAKOS-ohjelmassa kootaan yhteen eri jäsenvaltioiden tulevia tai vasta nimitettyjä tuomareita oikeusalan oppilaitokseen, tuomioistuihin tai syyttäjänvirastoihin, jotta voidaan edistää erilaisten eurooppalaisten oikeuskulttuurien ja -järjestelmien keskinäistä ymmärtämystä sekä parantaa heidän tietämystään (tulevan) työnsä eurooppalaisesta ulottuvuudesta.

EU:n oikeuden asiantuntijaverkostot

Oikeusalan ammattilaisten ei tarvitse hallita kaikkia EU:n oikeuden yksityiskohtia, mutta heidän on tarvittaessa noudatettava niitä. Heidän pitäisi voida luottaa **toiseen oikeusalan ammattilaiseen**, joka voi tarjota täysin oikeudellisesti riippumatonta **asiantuntemusta ja apua EU:n oikeuden alalla** ja joka kuuluu kansallisella tasolla tätä tarkoitusta varten perustettuun verkostoon. Tämä on EU:n oikeuden oikeuskoordinaattoreiden kansallisten verkostojen tunnustettu lisäarvo.

Euroopan juridisen koulutusverkoston ainutlaatuinen rooli

EJTN voi parhaiten koordinoida jäsentensä kautta EU:n oikeutta koskevaa kansallista koulutusta sekä kehittää tuomareille ja syyttäjille tarkoitettua rajatylittävää koulutusta, myös vaihtoa.⁴³ EJTN:n yhdeksästä ”oikeusalan koulutuksen periaatteesta”⁴⁴ on tulossa hyvän oikeusalan koulutuksen maailmanlaajuinen esikuva. EJTN tarvitsee vakaata ja asianmukaista rahoitusta.

EU:n tason toimijat tärkeinä mielipidevaikuttajina

Eurooppaoikeuden akatemia (ERA) ja **Julkisen hallinnon Eurooppa-instituutti (EIPA-Luxemburg)** auttavat vahvistamaan EU:n oikeutta koskevaa tietämystä. Niiden olisi lisättävä koulutustarjontaansa, varmistettava toimintansa laatu ja edistettävä tuotostensa siirrettävyyttä.

Myös **oikeusalan ammattilaisten verkostoilla**, kuten asianajajien **Euroopan unionin asianajajaliittojen neuvostolla (CCBE)**, notaarien **Euroopan unionin notaarien liitolla (CNUE)** ja ulosottomiesten **Euroopan haastemiesten liitolla (UEHJ)**, on keskeinen rooli EU:n oikeutta koskevan koulutuksen parantamisessa. Ne edistävät merkittävästi tämän strategian täysimääräistä täytäntöönpanoa varmistamalla, että niiden jäsenet ottavat käyttöön ja käyttävät uudelleen jo laadittuja materiaaleja, sekä edistämällä koulutustoimien kansallista toteutusta. Eri jäsenvaltioiden koulutuksentarjoajien olisi pystyttävä kokemuksi vaihtamalla pohtimaan koulutustarjonnassaan olevia puutteita, innovoimaan ja toimimaan todistettavasti hyvien käytäntöjen pohjalta.

Myös **eurooppalaisten oikeusalan ammattilaisten verkostoilla**, jotka keskittyvät EU:n oikeuden yksittäisille aloille, on tärkeä rooli mielipidevaikuttajina.

Komission tuki

Komissio tukee **eurooppalaisen ulottuvuuden sisältäviä laadukkaita koulutushankkeita** oikeusalan ohjelman ja muiden merkityksellisten rahoitusjärjestelmien⁴⁵ kautta. Se tukee

⁴³ Neuvoston päätelmät, *Oikeusalan toimijoiden koulutus – keskeinen väline EU:n säännösten vahvistamisessa* (2014/C 443/04).

⁴⁴ http://www.ejtn.eu/PageFiles/15756/Judicial%20Training%20Principles_FL.pdf

⁴⁵ Tällaisia ovat komission ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) (COM(2018) 382), unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman ”Erasmus” perustamisesta (COM(2018) 367), vuosia 2021–2027 koskevan perusoikeuksien ja arvojen ohjelman perustamisesta (COM(2018) 383), ympäristön ja ilmastotoimien ohjelman (Life) perustamisesta

mielipidevaikuttajien, myös kouluttajien, koulutusta sekä koulutuksentarjoajien rajatylittäviä yhteenliittymiä. Se edistää alan verkostojen työskentelyä, kannustaa niitä tekemään yhteistyötä konferenssien avulla sekä tukee nykyaikaisten teknologioiden ja Euroopan oikeusportaalin käyttöä.

Komissio tukee **hankkeita, joissa käsitellään EU:n painopistealueita**, testataan uusia ideoita ja vastataan erityisiin tapauskohtaisiin tarpeisiin. Se kiinnittää tarkasti huomiota koulutustarpeiden arviointiin ja tulosten kestävyys. Se edellyttää, että EU:n yhteisrahoituksesta hyötyvät koulutuksentarjoajat pyrkivät aiempaa paremmin varmistamaan koulutuksen ja muiden tuotosten kestävyys. Komissio käyttää kaikkia varainhoitoasetuksen mahdollistamia keinoja, jotta EU:n rahoituksen saantia sekä myös hakumenettelyjä ja avustusten hallinnointiprosesseja voidaan yksinkertaistaa.⁴⁶

Toimien kohdentaminen EU:n ulkopuolisiin oikeusalan ammattilaisiin

Eurooppalaisessa oikeusalan koulutuksessa keskitytään EU:n oikeusalan ammattilaisiin. Vuosien kuluessa yhteistyötä on kuitenkin laajennettu **ehdokasmaihin ja mahdollisiin EU:n jäsenehdokkaisiin** sekä muihin maihin, jotka ovat ilmaisseet olevansa kiinnostuneita tutustumaan EU:n oikeuskulttuuriin⁴⁷, jotta ne voivat parantaa oikeusjärjestelmiensä toimintaa. Ehdokasmaat ja mahdolliset ehdokkaat tarvitsevat erityisesti oikeusvaltiosäännöstöä koskevaa koulutusta⁴⁸, koska niiden on EU-jäsenyyteen valmistautuessaan painotettava työskentelyä, jossa edistetään demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuksien kunnioittamista⁴⁹.

Komissio etenkin kannustaa **Länsi-Balkanin alueen** oikeusalan ammattilaisia osallistumaan rajatylittävään oikeusalan koulutukseen. Alueelle annettavalla EU:n tuella on tarkoitus varmistaa johdonmukaisuus ja kestävyys sekä käsitellä haasteita perusteellisen koulutustarpeiden arvioinnin ja ongelmalähtöisen (eikä rahoittajalähtöisen) lähestymistavan perusteella. Länsi-Balkanin oikeusalan koulutuksentarjoajien rakenteellista yhteistyötä olisi vahvistettava sekä alueellisella tasolla että EU:n kanssa. Tähän olisi tarvittava sisällytettävä asiantuntijakeskuksena toimivan EJTN:n roolin vahvistaminen, sillä se voisi tukea valmiuksien kehittämistä ja menetelmien parantamista.

(COM(2018) 385), EU:n petostentorjuntaohjelman perustamisesta (COM(2018) 386) sekä liittymistä valmistelevalle tukivälille (IPA III) perustamisesta (COM(2018) 465).

⁴⁶ Ks. alaviite 4 (s. 44).

⁴⁷ Yhteiset tiedonannot *Euroopan naapurisuuspolitiikan tarkistus* (JOIN(2015) 50 final) ja *Itäisen kumppanuuden politiikka vuoden 2020 jälkeen: selviytymiskykyä parantava ja kaikkia hyödyttävä itäinen kumppanuus* (JOIN(2020) 7 final).

⁴⁸ Komission tiedonanto *Liittymisprosessin tehostaminen – uskottavat jäsenyysnäkömät Länsi-Balkanin maille* (COM(2020) 57 final).

⁴⁹ Neuvoston päätelmät laajentumisesta sekä vakautus- ja assosiaatioprosessista (7002/20).

Synergioita voitaisiin etsiä lisää **muissa EU:n ulkopuolisissa maissa**, etenkin Afrikassa ja Latinalaisessa Amerikassa, toteutettavilla EU:n rahoittamilla oikeusalan koulutusaloitteilla, joilla voidaan vahvistaa demokratiaa, ihmisoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta.⁵⁰

Kestävyys

EU:n varojen tuella tuotettujen⁵¹ ja kansallisten ja EU-tason koulutuksentarjoajien yhteisesti käyttämien **koulutusmoduulien, -pakettien ja -julkaisujen**, kuten käsikirjojen ja ohjeiden, jakelua, täytöntöönpanoa, uudelleenkäyttöä, päivitystä ja kansalliseen asiayhteyteen mukauttamista samoin kuin kouluttajien kaltaisille mielipidevaikuttajille kohdennettua koulutusta edistetään voimakkaasti.

Seuranta

Komissio **raportoi** edelleen oikeusalan ammattilaisille tarjottavan EU:n oikeutta koskevan koulutuksen edistymisestä. Se pohtii yhdessä sidosryhmien kanssa, miten tietojen keruuta ja analysointia voitaisiin parantaa.

⁵⁰ *Tavoitteena kokonaisvaltainen EU–Afrikka-strategia* (JOIN(2020) 4 final) ja *Latinalainen Amerika ja Karibian alue: yhteistyötä yhteisen tulevaisuuden hyväksi* (JOIN(2019) 6 final).

⁵¹ Esim. *Training guide on the rule of law for judges and prosecutors* (http://www.ejtn.eu/PageFiles/16144/2019-056-Training%20guide-v5_FINAL.pdf), *Rule of law in Europe – perspectives from practitioners and academics* (http://www.ejtn.eu/PageFiles/16144/2019-056-RoL%20Manual-170x240-WEB_FINAL.pdf) ja *EU environmental law training package* (https://ec.europa.eu/environment/legal/law/training_package.htm).

Suosituksset:

- **Kaikkien jäsenvaltioiden** olisi perustettava tuomareille ja syyttäjille tarkoitettu **EU:n oikeuden koordinaattoreiden kansallinen verkosto** sekä edistettävä rajatylittävää yhteistyötä tällaisten verkostojen välillä.
- **Muiden oikeusalan ammattien** olisi noudatettava samanlaista lähestymistapaa työssä tapahtuvan vertaisoppimisen tukemiseksi.

Sidosryhmien toiminta:

- **EJTN:n** on tarjottava tuomareille ja syyttäjille **laadukasta koulutusta**, myös verkko-opetusta, otettava huomioon tuomioistuinten henkilöstön tarpeet sekä kasvatettava EU:n tason tuotosten kerrannaisvaikutuksia lisäämällä jäsenilleen tarkoitettua EU:n oikeutta koskevaa koulutusta.
- **EU:n tason verkostojen, koulutuksentarjoajien ja oikeusalan ammattilaisten järjestöjen** on edistettävä, koordinoitava ja/tai järjestettävä **rajatylittävää koulutusta**, myös vuorovaikutteista verkkokoulutusta, ja moninkertaistettava samalla koulutuksen vaikutukset.

Komissio

- tukee **sidosryhmien yhteistyötä**, jotta tämän strategian tavoitteet saavutetaan
- myöntää EU:n rahoitustukea **laadukkaisiin hankkeisiin**, joissa käsitellään konkreettisia koulutustarpeita **kestävällä** tavalla, ja EJTN:lle oikeusalan ohjelman kautta
- perustaa parannetun **seurantajärjestelmän** yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

8. PÄÄTELMÄT

Tässä vuosia 2021–2024 koskevassa eurooppalaisessa oikeusalan koulutusstrategiassa vahvistetaan puitteet kunnianhimoisille keskeisille toimille, joilla edistetään moitteetonta ja tehokasta EU:n oikeuden soveltamista. Sillä pyritään vahvistamaan yhteistä eurooppalaista oikeuskulttuuria, joka perustuu oikeusvaltioperiaatteeseen, perusoikeuksiin ja keskinäiseen luottamukseen.

Varmistaakseen tämän strategian onnistumisen komissio kehottaa kaikkia sidosryhmiä – oikeusministereitä, tuomari- ja syyttäjäneuvostoja, itsesäänneltyjen ammattien neuvostoja, oikeusalan ammattilaisten eurooppalaisia yhdistyksiä, kansallisia ja EU:n tason koulutuksentarjoajia sekä EU:n toimielimiä ja elimiä – sitoutumaan strategian määrällisten ja laadullisten tavoitteiden saavuttamiseen.

Komissio seuraa säännöllisesti strategian täytäntöönpanoa ja tekee muiden EU:n toimielinten kanssa yhteistyötä tavoitteiden saavuttamiseen tarvittavan poliittisen tuen varmistamiseksi.